

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 745/2533

นางอรพรรณ เสริมเลขาวิลาสโจทก์ นางยินดี แซ่ม่วยจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ป.พ.พ. มาตรา 453, ป.พ.พ. มาตรา 1304, พ.ร.บ.จัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 มาตรา 11, พ.ร.บ.จัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 มาตรา 12, พ.ร.บ.จัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 มาตรา 15

ย่อ / หลักกฎหมาย

ที่พิพาทเป็นส่วนหนึ่งของที่ดินของนิคมสร้างตนเองลำตะคองอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน แม้ พ. จะครอบครองอยู่ ก็ย่อมไม่ได้กรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่จะโอนสิทธิไปให้แก่ผู้ใด เมื่อมีการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองขึ้น ผู้ใดจะได้สิทธิในที่ดินต้องตกอยู่ในเงื่อนไขและวิธีการของการจัดสรรที่ดินตามพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า โจทก์ไม่เคยเข้าครอบครองที่พิพาทมาก่อนเลย โดยมี พ. เป็นผู้ครอบครองอยู่ ทั้งเมื่อมีการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองขึ้นแล้วโจทก์ก็ได้เป็นผู้ครอบครองและขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกนิคม แต่พ. เป็นผู้สมัครเข้าเป็นสมาชิกนิคม แม้โจทก์จะอ้างว่าได้รับโอนขายที่ดินมาจาก พ. ตั้งแต่วันที่ พ. จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกนิคม แต่เมื่อโจทก์มิได้ดำเนินการตามเงื่อนไขและวิธีการของพระราชบัญญัติดังกล่าว โจทก์จึงไม่ได้สิทธิในที่พิพาทและถือว่าการโอนขายที่ดินระหว่าง พ. กับโจทก์เป็นการขัดต่อพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. 2511 ไม่มีผลใช้บังคับโจทก์จึงไม่อาจฟ้องขอให้ขับไล่จำเลยซึ่งครอบครองที่พิพาทอยู่และเป็นสมาชิกของนิคมให้ออกจากที่พิพาทได้

คำพิพากษา

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของที่พิพาท โดยซื้อมาจากนายพิชัย พรหมจันทร์เมื่อซื้อแล้วโจทก์ได้ให้นายพิชัยดูแลแทน ต่อมาโจทก์ทราบว่าจำเลยได้ไปขออนุญาต น.ส.๓ ที่ดินแปลงดังกล่าวโจทก์ได้ยื่นคำร้องคัดค้าน ขอให้ขับไล่จำเลยพร้อมบริวารออกจากที่ดินของโจทก์ จำเลยให้การว่า ที่พิพาทเป็นที่ดินของรัฐ โดยรัฐได้ดำเนินการจัดสรรให้ผู้ครอบครองที่ดินอยู่เดิมนำมาเข้านิคมสร้างตนเองลำตะคองโดยให้เข้าเป็นสมาชิกของนิคม เดิมนายพิชัยเป็นเจ้าของที่พิพาทและได้สละสิทธิให้แก่จำเลยซึ่งได้ขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกของนิคม จำเลยได้ปฏิบัติถูกต้องตามระเบียบของนิคม จนกระทั่งได้รับหนังสือแสดงการทำประโยชน์ (น.ค.๓) โจทก์ไม่เคยครอบครองที่พิพาท สัญญาซื้อขายระหว่างนายพิชัยกับโจทก์ขัดต่อระเบียบของนิคม โจทก์จึงไม่มีอำนาจฟ้อง ขอให้ยกฟ้อง ศาลชั้นต้นพิพากษายกฟ้อง โจทก์อุทธรณ์ ศาลอุทธรณ์พิพากษายืน โจทก์และจำเลยฎีกา ศาลฎีกาวินิจฉัยว่า ประเด็นที่ว่าการซื้อขายที่พิพาทระหว่างนายพิชัยกับโจทก์ขัดต่อพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ หรือไม่ ข้อเท็จจริงได้ความว่า นิคมสร้างตนเองลำตะคองได้จัดตั้งขึ้นตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๕๑ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม ๒๕๑๕ ซึ่งข้อ ๒ ของประกาศฉบับดังกล่าวบัญญัติว่าให้ประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้มีผลใช้บังคับเช่นเดียวกับพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความในมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ ดังนั้น การจัดที่ดินของนิคมสร้างตนเองลำตะคองจึงต้องอยู่ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ นอกจากนี้ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับดังกล่าวข้อ ๑ บัญญัติไว้ว่า ให้จัดตั้งนิคมสร้างตนเองในส่วนที่ดินที่เป็นของรัฐ

ทั้งยังได้ความจากนายสุชาติ มีเสม เจ้าหน้าที่ของนิคมสร้างตนเองลำตะคองว่าที่พิพาทเดิมเป็น
ป่าสงวนมาก่อน อยู่ในเขตนิคมสร้างตนเองลำตะคอง ต่อมามีการถอนสภาพ ให้ราษฎรที่อาศัยอยู่
นั้นเข้าทำกิน โดยทางราชการจัดสรรให้ ข้อเท็จจริงจึงรับฟังได้ว่าที่พิพาทเป็นส่วนหนึ่งของที่ดิน
ของนิคมสร้างตนเองลำตะคองอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน แม้นายพิชัยจะครอบครองอยู่
นายพิชัยก็ย่อมไม่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่จะโอนสิทธิไปให้แก่ผู้ใด เมื่อมีการจัดตั้ง
นิคมสร้างตนเองขึ้นผู้ใดจะได้สิทธิในที่ดินก็ต้องตกอยู่ในเงื่อนไขและวิธีการจัดสรรที่ดินตาม
พระราชบัญญัติดังกล่าว ซึ่งตามมาตรา ๘, ๑๑, ๑๒ และ ๑๕ แห่งพระราชบัญญัตินี้บัญญัติไว้
สรุปความได้ว่าอธิบดีกรมประชาสัมพันธ์ มีอำนาจอนุญาตให้สมาชิกนิคมเข้ามาทำประโยชน์ใน
ที่ดินของนิคมเมื่อสมาชิกนิคมได้ทำประโยชน์ในที่ดิน และได้เป็นสมาชิกมาเป็นเวลาเกินกว่า ๕ ปี
ทั้งได้ชำระเงินช่วยเหลือที่รัฐบาลได้ลงไปและชำระหนี้เกี่ยวกับกิจการของนิคมแล้วให้ออกหนังสือ
แสดงการทำประโยชน์ให้แก่ผู้นั้น ผู้ได้รับหนังสือแสดงการทำประโยชน์แล้วจะขอให้ออกโฉนดที่ดิน
หรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์สำหรับที่ดินนั้นตามประมวลกฎหมายที่ดินได้และภายใน ๕ ปี
นับแต่วันที่ได้รับโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์ในที่ดินผู้ได้มาซึ่งกรรมสิทธิ์ในที่ดิน
จะโอนที่ดินนั้นไปยังผู้อื่นไม่ได้นอกจากการตกทอดโดยทางมรดกหรือโอนไปยังสหกรณ์ที่ดิน
เป็นสมาชิกอยู่ นอกจากนี้ยังห้ามมิให้ผู้ใดเข้าไปหาประโยชน์ ยึดถือ ครอบครอง ที่ดินภายในเขต
ของนิคมเว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่าโจทก์ไม่เคยเข้าครอบครองที่ดิน
แปลงนี้มาก่อน โดยมีนายพิชัยเป็นผู้ครอบครองอยู่ ทั้งเมื่อมีการจัดตั้งนิคมสร้างตนเองขึ้นแล้ว
โจทก์ก็ได้เป็นผู้ครอบครองที่ดินและขอสมัครเข้าเป็นสมาชิกนิคม แต่นายพิชัยเป็นผู้สมัครเข้า
เป็นสมาชิกนิคม แม้โจทก์จะอ้างว่าได้รับโอนขายที่ดินมาจากนายพิชัยตั้งแต่อีก่อนที่นายพิชัยจะ
สมัครเข้าเป็นสมาชิกนิคม เมื่อโจทก์มิได้ดำเนินการตามเงื่อนไขและวิธีการของพระราชบัญญัติจัด
ที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ. ๒๕๑๑ โจทก์ก็ไม่ได้สิทธิในที่พิพาท และถือว่าการโอนขายที่ดิน
ดังกล่าวระหว่างนายพิชัยกับโจทก์เป็นการขัดต่อพระราชบัญญัติจัดที่ดินเพื่อการครองชีพ พ.ศ.
๒๕๑๑ ไม่มีผลใช้บังคับ โจทก์จึงไม่อาจฟ้องขอให้ขับไล่จำเลยออกจากที่พิพาทได้ พิพากษายืน

องค์คณะ

ถาวร ตันตราภรณ์ · วินัย กันนะ · ประศาสน์ อารังกาญจน์

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/745/2533>